

Stand van zaken vervolgacties Parlementaire Onderzoekscommissie Kinderopvangtoeslag

In onderstaande tabel is de stand van zaken aangegeven van de vervolgacties op de Parlementaire Onderzoekscommissie Kinderopvangtoeslag. Dit betreft zowel de acties uit de kabinetsreactie op het eindverslag van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag als de moties en toezeggingen uit het debat daarover van 19 januari 2021.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
HERSTELOPERATIE		
1.	Betalen 30.000 compensatie en opschalen hersteloperatie	In totaal hebben ongeveer 18.000 ouders compensatie ontvangen op basis van de Cathuisregeling. Dat zijn vrijwel alle ouders die zich voor 15 februari 2021 hebben aangemeld. Ongeveer 500 ouders wachten nog op een uitbetaling. De mogelijkheden tot het opschalen van de herstelorganisatie zijn onderzocht. In de 7 ^e Voortgangsrapportage is aangepaste planning opgenomen. Daarin is opgenomen dat UHT naar verwachting ongeveer 1000 ouders kan helpen in Q2 2021 met een integrale beoordeling. Voor de rest van 2021 verwacht UHT ongeveer 7800 ouders te helpen. Als uit wordt gegaan van maximale opschaling en steeds minder ouders die zich aanmelden is de verwachting dat de integrale beoordelingen tot minimaal Q1 2024 doorlopen.
2.	Overleg schuldeisers zodat 30.000 ten goede komt aan ouders	Met publieke uitvoeringsorganisaties (CAK, CJIB, DUO, LBIO, UWV, SVB, gemeenten en waterschappen) zijn afspraken gemaakt omtrent het pauzeren van publieke en private schulden. De schulden van ouders die zich melden bij UHT worden direct gepauzeerd, totdat via lichte toets dan wel integrale beoordeling helder is of iemand gedupeerd is. De uitvoeringsorganisaties starten in juni en juli met kwijtschelden. Met de koepels van veelvoorkomende schuldeisers zijn bestuurlijke afspraken gemaakt. Inmiddels is het voornemen gecommuniceerd om ook private schulden af te betalen. De verdere uitwerking van deze aanpak is opgenomen in de 7 ^e Voortgangsrapportage.
3.	Indien nodig de private schulden van de slachtoffers over nemen zodat ze de € 30.000 kunnen behouden, binnen één week brief over uitvoering motie (NR. 7 Motie Wilders)	Door middel van het moratorium wordt voorkomen dat private schuldeisers beslag leggen op 30.000 euro. Gedupeerde ouders ontvangen een brief met een code, waarmee private schuldeisers kunnen controleren of iemand gedupeerd is. Het moratorium gaat officieel in na uitbetaling van de 30.000 euro. Voornemen is om ruimhartig om te gaan en schulden vooraf te pauzeren totdat helder is of iemand gedupeerd is. Het Kabinet is voornemens om ook private schulden af te betalen. De uitwerking hiervan is beschreven in de 7 ^e Voortgangsrapportage.
4.	Wegnemen probleem met private schuldeisers (NR. 23 Motie Ploumen/Segers)	

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
5.	Samen met de gemeenten gedupeerde ouders hulp aanbieden bij problemen die zijn ontstaan op het gebied van zorg, wonen, werk, schulden	In diverse werkgroepen, een Bestuurlijk Overleg en de Ministeriële Commissie Toeslagen Herstel werken Rijk en gemeenten samen om ouders zo goed mogelijk te ondersteunen, zowel financieel als met bredere hulp. Daarvoor is gezamenlijk een schuldenaanpak uitgewerkt en worden gemeenten betaald om gemeentelijke hulp te bieden op het gebied van schuldhulpverlening, wonen, zorg, gezin en werk. Gemeenten worden zonder voorbehoud volledig gecompenseerd voor de daarbij te maken (additionele) kosten.
6.	Recht doen aan kinderen, in contact treden met kind panel	Het Kindpanel is in de zomer van 2020 gestart met tien kinderen van 8 tot 18 jaar en is in deze samenstelling viermaal bijeengekomen onder leiding van Lea Bouwmeester. Inmiddels is het Kindpanel aangevuld met een jongerenpanel (tien kinderen van 18 jaar en ouder). Zij hebben sinds begin 2021 in wisselende samenstelling tien sessies gehad, met elkaar en met delegaties uit het Ouderpanel, onder begeleiding van de Missing Chapter Foundation. De term "Kindpanel" roept de associatie op dat alleen met kinderen wordt gesproken, daarom spreken we vanaf nu over de community kind, jongeren, 18+, afgekort: "community". Deze gesprekken met de community hebben geleid tot een breed gedragen advies over een langjarige en brede aanpak die nodig is. Een onderdeel hiervan is hun advies over de financiële kindregeling, welke is bijgevoegd bij de 7 ^e Voortgangsrapportage.
7.	Uitwerking van regelingen voor gedupeerden van andere toeslagen (zorg-huur, kind gebonden budget)?	Het Kabinet wil ook gedupeerden van andere toeslagen compensatie bieden. Daarom wordt met de Kamer het gesprek gevoerd hoe zij kunnen worden gecompenseerd. De noodzaak om ook deze gedupeerden recht te doen staat vast. De grote diversiteit aan schade en situaties tussen gedupeerden vragen om goede afwegingen die het Kabinet graag gezamenlijk met de Kamer maakt. Na besluitvorming hierover worden de voorgestelde richtingen nader uitgewerkt en getoetst op juridische houdbaarheid en uitvoerbaarheid.
8.	Verwijderen negatieve registraties BKR (NR. 14 Motie Jetten/Segers)	Een aantal private schuldeisers is aangesloten bij het Bureau Kredietregistratie (BKR). Zij registreren overeenkomsten en achterstanden daarop bij het BKR. Op basis van het amendement Lodders moeten registraties van gedupeerde ouders meteen worden verwijderd nadat de schulden zijn komen te vervallen, doordat deze zijn afgelost of kwijtgescholden. De aangesloten schuldeiser kan dat zelf doen. Waar nodig kan het BKR hierbij helpen. Toeslagen werkt met de BKR en kredietverstrekkers aan een duidelijke procesbeschrijving die inzichtelijk maakt hoe deze registratie werkt en hoe deze registratie verdwijnt en welke acties hieraan gebonden zijn. Deze volgt.
9.	Kinderfonds in handen van onafhankelijke derde (NR. 20 Motie Marijnissen cs)	De kindregeling wordt nu uitgewerkt door externe (olv Lea Bouwmeester voorzitter kindpanel) en in samenwerking met kinderen en jongeren ondersteund door Missing Chapter Foundation. Wie de regeling gaat uitvoeren moet nog nader worden bepaald.
10.	Compensatie en schadeafhandeling verbreden naar (ex) partners en kinderen (NR. 43 Motie van Kooten-Arissen cs)	Het Kabinet wil (ex-)partners en kinderen van gedupeerden helpen bij een nieuwe start. Daarom wordt met de Kamer het gesprek gevoerd hoe zij kunnen worden gecompenseerd. De noodzaak om ook deze gedupeerden recht te doen staat vast. De grote diversiteit aan schade en situaties tussen gedupeerden vragen om goede afwegingen die het

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		Kabinet graag gezamenlijk met de Kamer maakt. Na besluitvorming hierover worden de voorgestelde richtingen nader uitgewerkt en getoetst op juridische houdbaarheid en uitvoerbaarheid.
11.	Serviceteam gedupeerden Kot uitbreiden (NR. 45 Motie Van Kooten-Arissen/Azarkan,)	Er wordt hard gewerkt aan de uitbreiding van het Serviceteam gedupeerden Kinderopvangtoeslag. Om dit te bewerkstelligen is ervoor gekozen om een tweede vestiging aan te haken om de toegenomen stroom aan belverkeer te kunnen verwerken. Op beide vestigingen samen wordt momenteel ~100 FTE ingezet voor het Serviceteam. Vanaf week 21 zal dit ~110 FTE zijn. Begin juni wordt verder opgeschaald naar ~130 FTE. Deze gefaseerde opschaling heeft te maken met het opleiden van de informanten voor het Serviceteam.
12.	Personen die op de zwarte lijst staan, waarvan niet altijd bekend is met wie en wanneer de gegevens zijn gedeeld, daarover informeren; (NR 21 Motie Marijnissen cs, deel 1)	Zoals vermeld in Herstellen, Verbeteren en Borgen brief van 17 juni jl. worden burgers en ondernemers die in FSV geregistreerd staan geïnformeerd. Op dit moment bekijkt de Belastingdienst in hoeverre de reden van registratie in FSV op individueel niveau is te achterhalen. De verwachting is dat de reden voor opname in FSV ook na analyse voor een groot deel van de geregistreerde mensen niet meer te achterhalen is. In reactie op de motie Marijnissen II heeft de staatssecretaris toegezegd dat de mensen in FSV – behalve de uitzonderingsgroepen - na de zomer een tweede brief krijgen. In deze brief staat, als dit achterhaald kan worden, de reden voor opname in FSV en daarbij de gevolgen en externe gegevensdeling. Als de reden niet achterhaald kan worden zal dit worden aangegeven. Naar aanleiding van de motie Marijnissen II, is opdracht gegeven aan een externe partij om de gegevensdeling uit FSV met andere overheidsinstanties te onderzoeken. Daarbij zal breder worden gekeken dan in de pilot is gedaan. Het streven is dat de uitkomst van dit onderzoek – tegelijkertijd met het onderzoek naar de effecten van het gebruik van FSV – in september wordt afgerond.
TOEKOMST TOESLAGEN		
13.	Voor wat betreft de financiering van de kinderopvang zo snel mogelijk scenario nader uitwerken waarbij op termijn de verantwoordelijkheid voor de financiering niet meer (volledig) bij de ouders moet worden gelegd	In de eindrapportage Alternatieven voor het toeslagenstelsel en de Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen zijn mogelijkheden uitgewerkt om de financiering van de kinderopvang niet meer volledig bij de ouder neer te leggen. Ook in de uitwerking van de motie Segers over het afschaffen van de kinderopvangtoeslag wordt nagedacht over mogelijkheden als rechtstreekse financiering of het gedeeltelijk gratis maken van de kinderopvang. Het is aan een nieuw Kabinet om daar keuzes in te maken.
14.	Ook voor andere toeslagen zijn stappen nodig richting een alternatief voor het huidige toeslagenstelsel in de huidige vorm	Om inzicht te krijgen hoe deze vereenvoudigingen en verbeteringen vorm kunnen krijgen per toeslag zijn alternatieven verkend. Dat is gebeurd in de eindrapportage Alternatieven voor het toeslagenstelsel en in de Scenariostudie Vormgeving Kindvoorzieningen welke beiden op 14 december jl. met de Kamer zijn gedeeld.
15.	Inventarisatie verbeteringen op korte termijn als invulling motie Lodders en Weyenberg	Als invulling van de motie Lodders/Van Weyenberg is gewerkt aan een inventarisatie van knelpunten en oplossingen binnen het huidige toeslagenstelsel. In stakeholdersessies zijn signalen van maatschappelijke organisaties opgehaald en zijn de uitkomsten besproken. De uitkomsten zijn 25 juni jl. naar de Kamer gestuurd.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
16.	Uitwerken afschaffing kinderopvangtoeslag (NR. 26 Motie Segers)	Op 30 april jl. heeft de minister van SZW de brief naar de Tweede Kamer gestuurd inzake uitwerking afschaffing van de kinderopvangtoeslag (Kamerstuk 35510-26).
RESPONSIEVE DIENSTVERLENING		
Signalen		
17.	Samenwerking BD/T met opdrachtgevers (vier ministeries) verbeteren door heldere afspraken te maken over de verantwoordelijkheidsverdeling en er duidelijke routes zijn voor hoe signalen vanaf de werkvloer bij de top van toeslagen, bij ministeries en bij bewindspersonen terecht komen.	Een effectief mechanisme is nodig om interne en externe signalen (tijdig) te ontvangen, te beoordelen en erop te reageren. Het project stand van de uitvoering (zie actie 18) is vooral gericht op de eerste twee stappen. Het project casusoverleggen op de derde stap: erop te reageren. Aan de hand van concrete casussen houdt de Belastingdienst de bestaande interne infrastructuur voor het reageren op concrete signalen tegen het licht en zal deze waar mogelijk verbeteren. Beleidsmakers, bestuurders en bewindspersonen hebben al samen met de Belastingdienst de eerste dilemma's uit de praktijk besproken. De periodieke opdrachtgever-opdrachtnemer overleggen worden hiervoor benut. Daarnaast loopt de pilot beleidstafel om de aansluiting tussen beleidsopdrachtgever en opdrachtnemer op specifieke belastingmiddelen te verbeteren en te komen tot een betere samenwerking en informatie-uitwisseling tussen uitvoering en beleid. Dat past in de Rijksbrede focus op uitvoerbare wetgeving. Het doel is enerzijds dat de wetgever weet wat speelt in de uitvoering van bestaande wetgeving en bij nieuw beleid rekening houdt met de praktijk van de uitvoering. Anderzijds kan de uitvoerder beter op de hoogte worden gehouden van de wetgevingsagenda. Deze infrastructuur zal worden benut om signalen uit de uitvoering te delen en input te genereren ten behoeve van de eerste 'Stand van de uitvoering'.
18.	Het opstellen van een periodieke Stand van de Uitvoering Belastingdienst om ongefilterd en overzichtelijk signalen uit de uitvoeringspraktijk met het kabinet en de Tweede Kamer te delen.	De Belastingdienst is dit jaar begonnen met het opzetten van een 'Stand van de uitvoering', waarin signalen vanuit de uitvoering overzichtelijk gedeeld worden. Inzet is het opleveren van een eerste versie van de 'Stand van de uitvoering' deze zomer. Tegelijkertijd wordt verder gewerkt aan de doorontwikkeling van diezelfde 'Stand van de uitvoering', met het oog op toekomstige versies. Ervaring en voorbeelden met vergelijkbare producten zijn opgehaald bij o.a. UWV, SVB, SZW, OCW en JenV. Binnen de Belastingdienst is er een inventarisatie gedaan naar welke (mogelijke) bronnen van interne (bijv. klachtanalyses) en externe (bijv. burgerpanels) signalen er zijn, welke signalen al bekend zijn en op welke manier deze signalen leiden tot mogelijke verbeteringen in de uitvoering (zogenoeten feedbackloops).
19.	Burgerpanels bij de BD en Toeslagen	- Belastingdienst: Er heeft een inventarisatie plaats gevonden binnen de Belastingdienst om te kijken naar de reeds bestaande panels. Op basis hiervan is gekozen om vanuit het programma Menselijke Maat gebruik te maken van én de online research community, waar de Belastingdienst reeds gebruik van maakt, én de fysieke panels. Hiermee wordt een gemêleerde samenstelling vanuit de samenleving benut. Er wordt wel gezien of bestaande panels hiervoor benut kunnen worden, of dat een nieuw panel moet worden opgericht. Hiervoor worden de ervaringen van Toeslagen bestudeerd.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		<p>Er heeft nog geen uitvraag plaats gevonden via deze communities. De eerste activiteit volgt in Q3. Dan zal de definitie van Menselijke Maat en Maatwerk aan de community worden voorgelegd.</p> <p>De voortgang op deze motie wordt in de voortgangsrapportage van de Belastingdienst meegenomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toeslagen: Binnen de hersteloperatie is er een speciale groep van ouders die zich inzet voor de mensen die in de problemen zijn gekomen met de kinderopvangtoeslag. Deze groep heet het Ouderpanel Kinderopvangtoeslag. Er zitten 12 ouders in het Ouderpanel. Zij geven advies aan staatssecretaris Van Huffelen en de Belastingdienst. In meerdere bijeenkomsten en verschillende subgroepen heeft het Ouderpanel actief meegewerkt bij nieuwe regelingen, zoals de kindregeling, Schuldenregeling en de regeling voor Ex-partners. Ook zijn brieven ter goedkeuring aan het Ouderpanel voorgelegd. <p>Om ook de kinderen van gedupeerde ouders een stem te geven is het Kind- en jongerenpanel opgericht. In samenwerking met Missing Chapter zijn de afgelopen tijd o.a. gesprekken gevoerd over het vormgeven van bredere programma 'Leven op de rit'.</p>
20.	Staat van de Uitvoering	<p>Het primaire doel van de activiteiten die in het kader van de Staat van de Uitvoering worden uitgevoerd is het bieden van handreikingen om de uitvoeringspraktijk te verbeteren. Met de publicatie wordt de Kamer jaarlijks geïnformeerd over de kwaliteit van de uitvoering, goede/betekenisvolle praktijken en problematiek die breed speelt en die de waan van de dag overstijgt. De Staat van de uitvoering sluit aan bij de Stand van de uitvoering (verzamelde informatie en beschouwingen van uitvoeringsorganisaties). De publicatie bevat verder handelingsperspectieven voor alle betrokkenen (bestuurders/beleidsmakers, uitvoerders, toezichthouders en volksvertegenwoordigers). De Staat van de Uitvoering bundelt inzichten uit afzonderlijke domeinen, wordt vergezeld van een Rijksbreed en trendmatig beeld van de uitvoeringspraktijk en reflecteert op vraagstukken over de grenzen van (ketens van) uitvoeringsorganisaties heen. De eerste Staat van de uitvoering wordt eind 2022 voorzien.</p>
21.	Online enquête DUO, Garage, maatwerk of vergelijkbare initiatieven verbreden naar andere uitvoerders en ministeries	<p>Binnen het Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens, het Landelijk Maatwerkloket en de Overheidsbrede Maatwerkplaatsen worden kennis en ervaringen, en instrumenten en best practices zoals Garage de Bedoeling tussen overheidsorganisaties gedeeld. Ook in het programma Werk aan Uitvoering wordt hieraan gevolg gegeven.</p>
22.	<ul style="list-style-type: none"> - Casusoverleg vast onderdeel maken van beleidsmakers, bestuurders en bewindspersonen - Casussen periodiek bespreken in og – on overleg - In gesprek met rijksinspecties, waaronder ook de nieuwe inspectie Belastingdienst, Toeslagen en Douane, No, hoogste bestuursrechters, advocatuur, cliëntenraden en de Raad voor de 	<p>Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Financiën faciliteren vanuit hun kaderstellende rol voor de organisatie en besturing van de rijksdienst respectievelijk voor de agentschappen op verschillende plekken het gesprek over de relatie tussen ministerie en organisaties op afstand. Zo zal aandacht besteed worden aan praktische aanpassingen in die relatie zoals bijvoorbeeld het bespreken van casussen. Voor de relatie tussen ministeries en inspecties zal het gesprek plaatsvinden via de al eerder bij u aangekondigde verkennende gesprekken over het nieuwe governance model en de gehanteerde spelregels rond financieringsvraagstukken.</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
	rechtspraak om te bezien hoe we aanvullend signalen kunnen krijgen over wet- en regelgeving en uitvoeringspraktijk, waardoor mensen in de knel komen.	
23.	Invoeringstoets	Het kabinet wil nieuwe wet- en regelgeving voortaan een jaar na start van de uitvoering toetsen. Momenteel wordt de vormgeving van die toets, zowel qua inhoud als proces, verder uitgewerkt.
24.	Bij beleidsevaluatie uitvoerbaarheid prominenter rol	De Regeling Periodieke Evaluatie (RPE) wordt herzien. In de periodieke rapportage over doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid, de opvolger van de beleidsdoorlichting, wordt expliciet aandacht gevraagd voor de uitvoering van beleid. Op dit moment ligt de concept herziene RPE voor advies bij de Algemene Rekenkamer. In Q3 wordt de Kamer geïnformeerd over de voorgenomen herziening van de RPE.
25.	Uitvoeringstoets op Regeerakkoord	Het is aan formerende partijen om het verzoek tot een uitvoeringstoets op het regeerakkoord te doen.
Versterken dienstverlening van overheid		
26.	Kabinetsreactie WaU voor verkiezingen naar TK zenden.	Afgerond op 5 maart jl. heeft de minister van SZW de kabinetsreactie inzake rapporten Werk aan Uitvoering: het versterken van de publieke dienstverlening en inzake het rapport van de Tijdelijke Commissie Uitvoering: Klem tussen balie en beleid naar de Tweede Kamer gestuurd (TK 29362-290).
27.	Brede evaluatie naar de kaders voor de organisaties op afstand (loopt)	In de brede evaluatie wordt de kaderstelling geëvalueerd die de rijksorganisaties op afstand reguleert. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan in de kabinetsreactie POK aangesneden thema's. Denk hierbij aan de governance van de rijksorganisaties en de verhoudingen binnen de driehoek hierin. Tevens onderzoekt de brede evaluatie het functioneren van de kaderstelling met betrekking tot de spanning tussen onafhankelijkheid en ministeriële verantwoordelijkheid van rijksorganisaties op afstand. Deze thema's, gerelateerd aan het functioneren van de politiek-ambtelijke bestel, kwam reeds aan de orde in de kabinetsreactie op het Raad van State-advies. De brede evaluatie besteedt aandacht aan de toekomstbestendigheid van het kaderstelsel en met name aan hoe kaders de realisatie van publieke waarde kan ondersteunen of stimuleren. Eind 2021 worden de resultaten van de brede evaluatie op stelselniveau verwacht. De aangeduide thematiek in relatie tot rijksorganisaties op afstand is beschreven in drie essays die in maart jl. zijn opgeleverd.
28.	Breder en slimmer inrichten van de loketfunctie / Principe 'er is geen verkeerde deur'; meer kennis over en betere samenwerking tussen uitvoeringsorganisaties	In opdracht van het ministerie van BZK en in samenwerking met de VNG is onderzoek uitgevoerd naar de bestaande hulpstructuren voor burgers en naar de vragen en behoeften van burgers in hun contacten met de overheid. Op basis van deze onderzoeken wordt deze zomer een aantal scenario's uitgewerkt om invulling te kunnen geven aan een integrale loketfunctie waarbij de digitale en fysieke loketten optimaal met elkaar in verbinding komen te staan. Onderzocht wordt o.a. hoe het gemeentelijk loket, het digitale overheidsloket, het Informatiepunt Digitale Overheid,

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		het Meldpunt Fouten in Overheidsregistraties in samenhang kunnen bijdragen aan het principe dat er geen verkeerde deur is. Ook wordt gebruik gemaakt van de omnichannel strategie die er vanuit het burgerperspectief voor zorgt dat het “er is geen verkeerde deur-principe” geldt onafhankelijk van het kanaal (mail, telefoon, fysiek loket etc) dat door de burger wordt gebruikt. Een interbestuurlijke aanpak is hierbij randvoorwaardelijk.
29.	Uitbreiding locaties Belastingdienst, Toeslagen, Stella teams	<p>Het kabinet wil maatwerk leveren aan burgers die minder zelfredzaam zijn. Daarvoor investeert de Belastingdienst in nauwe samenwerking met Toeslagen in het uitbreiden van de reeds bestaande Stella-teams. Om zoveel mogelijk problemen aan de voorkant te voorkomen en te verhelpen, worden bovendien ‘Stella-light’ teams geïntroduceerd. Stella-light werkt op basis van vroegsignalering van problematiek.</p> <p>Op de 10 onderkende witte vlekken in het balienetwerk van de Belastingdienst, gaat de Belastingdienst steunpunten openen. Hier kunnen burgers terecht voor fysieke hulp bij hun belasting- en toeslagzaken. Het eerste steunpunt zal in juli 2021 gerealiseerd worden in de provincie Zeeland (Terneuzen).</p> <p>Dit is onderdeel van de fundamentele transformatie dienstverlening, waarover uw kamer 26 november is geïnformeerd. Over de voortgang van deze transformatie wordt u geïnformeerd via de reguliere voortgangsrapportages over het jaarplan van Belastingdienst en Toeslagen.</p>
30.	Generieke digitale infrastructuur	Gewerkt wordt aan een meerjarenprogrammering voor de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), het verstevigen van de governance en een eenvoudiger financiering. Hiermee wordt de basis gelegd voor een GDI die ook in de toekomst veilig en toegankelijk is en de wensen van gebruikers optimaal kan ondersteunen. Een eerste versie van de meerjarenvisie GDI en de vertaling daarvan in een programmaplan voor 2022 is naar verwachting eind dit jaar gereed.
31.	Leren van ervaringen meldpunt MFO	Het meldpunt fouten in overheidsregistraties (MFO) is in januari gestart. Hier kunnen mensen terecht die niet weten waar ze moeten zijn om een onjuist gegeven in een overheidsregistratie te laten herstellen. Er zijn inmiddels 90 meldingen binnengekomen. Ruim de helft hiervan is al afgehandeld. De meeste meldingen hebben tot nu toe betrekking op de basisregistratie personen en op verschillen tussen de gegevens in overheidsregistraties. Burgers die een fout melden, reageren positief op het bestaan van het meldpunt. Het meldpunt werkt aan het invullen van de rol van ketenregisseur en werkt daarbij nauw samen met vooral uitvoeringsorganisaties en gemeenten. Juist bij de start van het meldpunt is het belangrijk om een goed netwerk te hebben binnen de keten van overheidsregistraties en deze in 2021 verder op te bouwen en uit te breiden. Het meldpunt heeft in de afgelopen periode al van 150 overheidsorganisaties bestuurlijk ondertekende ‘intentieverklaringen’ ontvangen. In de verklaringen geven deze organisaties aan dat zij samen met het meldpunt mensen gaan helpen om eventuele onjuiste gegevens in een registratie aan te passen en de gevolgen van het gebruik van dit onjuiste gegeven te herstellen.
32.	Zorgen dat mensen bij complexe situaties worden geholpen in maatwerkplaats.	Bij onder andere SVB en UWV zijn maatwerkplaatsen ingericht waar complexe situaties direct worden opgepakt. De inrichting van de maatwerkplaatsen wordt verder gestimuleerd via het programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM), dat wordt uitgevoerd in samenwerking met de ministeries van SZW, BZK, J&V,

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		VWS, OCW en Financiën (zie ook 33). Eén van de bouwstenen uit het programma is het Landelijk Maatwerkloket Multiproblematiek voor professionals. Professionals, van zowel gemeenten als landelijke uitvoerders, kunnen vastgelopen casussen bij het maatwerkloket inbrengen, waarbij multiproblematiek gemoeid is of dreigt. Momenteel zijn zestig gemeenten betrokken bij het maatwerkloket en zijn tien landelijke uitvoerders aangehaakt.
33.	<ul style="list-style-type: none"> - Alle uitvoerders sluiten aan op Landelijk Maatwerkloket multiproblematiek. Dit loket stellen we ook open voor gemeenten - In verbinding met gemeenten, landelijke uitvoeringsorganisaties en het Landelijk maatwerkloket multiproblematiek ingang bij ministeries creëren voor vragen over sociaal domein 	Deze actiepunten lopen via het Programma Maatwerk Multiprobleem-huishoudens (PMM). Via PMM krijgen professionals extra instrumenten om mensen, in vastgelopen complexe multiprobleemsituaties, te helpen. Voorbeelden hiervan zijn de overkoepelende afwijkingsbevoegdheid, een time-out, overbruggingsprocedure of het landelijk escalatieteam. De ingang voor vragen over sociaal domein wordt nog nader uitgewerkt.
34.	Breed opstellen van het Landelijk maatwerkregister voor alle gemeenten en landelijke uitvoerders	In het register worden voortdurend nieuwe deelnemers opgenomen. Er staan nu ca. 40 partijen vermeld in het register.
RESPONSIEVE OVERHEID EN ANTIDISCRIMINATIE		
Wet- en regelgeving en de menselijke maat		
35.	<ul style="list-style-type: none"> - Strikt gebonden bevoegdheden in sectorale wetten waar nodig vervangen door bevoegdheden met beoordelingsruimte of hardheidsclausules (opnemen 'veiligheidsventielen' sluit aan bij Kabinetsreactie rapport Regels en Ruimte) - Als regel in wetgeving een hardheidsclausule opnemen (NR 37 motie van Brenk) 	De motie Van Brenk vraagt om als regel in wetgeving een hardheidsclausule op te nemen en bestaande wetgeving in deze zin aan te passen. Het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van BZK bezien hoe dit op een goede wijze verankerd kan worden voor toekomstige regelgeving. Bijvoorbeeld door een aanpassing van de Aanwijzingen voor de regelgeving, waardoor departementen hiermee tijdig rekening houden en voorstellen hier ook op getoetst worden door het ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor de bestaande wetgeving bekijken departementen zelf de eventueel benodigde aanpassingen alsmede de planning daarvan.
36.	Buiten twijfel stellen dat abbb leidend zijn en minder marginale toetsing bestuursrechter (NR 15 Motie Jette cs)	<p>Bij de uitwerking van deze motie wordt gebruikgemaakt van inzichten van uitvoeringsorganisaties, de wetenschap en de bestuursrechtspraak. Het kabinet is voornemens deze motie langs twee sporen verder uit te werken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voorop staat dat de sectorale wetgeving zelf op orde moet zijn. Een belangrijke reden van de POK-problematiek was immers gelegen in sectorale wetgeving waarin harde regels weinig ruimte lieten voor maatwerk. De sectorale wetgever zal zich daarom, intensiever dan voorheen, moeten afvragen of wetgeving in de praktijk ook in alle gevallen evenredig uitwerkt. Dit betekent onder meer dat hij beziet in welke gevallen het toekennen van

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		<p>beslissingsruimte of de introductie van een hardheidsclausule noodzakelijk is, en dat hij daar slechts van afziet als daar dringende redenen voor zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het is echter onvermijdelijk dat zich in de praktijk gevallen voordoen die de sectorale wetgever niet in haar afweging heeft betrokken, en die afwijking van een dwingende formeelwettelijke bepaling rechtvaardigen. In die situatie moet buiten kijf staan dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur leidend zijn. Daarom wordt nagedacht over een voorziening in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) waarmee bestuursorganen, en daarmee indirect ook de bestuursrechter, in die gevallen van een dwingende bepaling van formeel recht kunnen afwijken. Dit wordt de komende periode nader uitgewerkt, waarbij uitvoeringsorganisaties, de wetenschap en de bestuursrechtspraak worden betrokken. <p>Voorts wordt onder meer nagedacht over mogelijke uitbreidingen van de verplichting voor bestuursorganen om burgers vooraf te horen als een in hun nadeel te nemen beschikking wordt voorbereid, en over een codificatie van voorzieningen om informeel contact met de burger en laagdrempelige geschilbeslechting te stimuleren. Ook wordt gekeken naar mogelijkheden om de motivering van besluiten te versterken, naar de mitigering van sommige effecten van de formele rechtskracht en naar een explicitering van de verplichting van bestuursorganen om van een beleidsregel af te wijken, als de toepassing daarvan tot onevenredige resultaten leidt. Ook voor deze mogelijke wijzigingen geldt dat intensief overleg wordt gevoerd met uitvoeringsinstanties.</p>
37.	<p>Inventarisatie wetgeving die hardvochtig uitpakt (NR 24 Motie Ploumen/Jetten)</p> <p>Onder andere het actief inventariseren bij uitvoering, belangenorganisaties en No welke mogelijke hardheden er in wet en regelgeving zijn die de mensen in de knel kunnen brengen m.b.t. tot frauderegelgeving in invordering. Met aandacht voor invorderingsplicht bijstand, terugvorderingstermijn sociale zekerheid, wanbetalersregeling zorgpremie.</p>	<p>Ter uitvoering van de motie wordt door elk departement een inventarisatie verricht naar wet- en regelgeving die mogelijk hardvochtig uitpakt. Hiertoe wordt in elk geval inbreng opgehaald binnen het eigen departement en binnen de bij het departement horende uitvoeringsorganisaties die voor burgers belangrijke beslissingen nemen. Daarnaast worden ook de advocatuur en de Nationale ombudsman bevraagd. De planning is erop gericht om in het najaar de eerste resultaten bij elkaar te brengen.</p>
38.	<p>Beter gebruik maken van IAK opdat alle te verwachten effecten en doenbaarheid goed worden onderzocht en in beeld worden gebracht</p>	<p>Het gebruik van het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) wordt bevorderd. Dit instrument draagt bij aan de kwaliteit van beleid en wetgeving door de betrokken medewerkers aan te zetten tot nadenken over de beste oplossing voor een probleem en het beste instrument (de noodzaak en proportionaliteit). Daarmee helpt het ook om de samenwerking tussen beleid, wetgeving en de uitvoering te versterken. Het IAK waarborgt ook het rekening houden met het doenvermogen van burgers en de maatschappelijke effecten van beleid en regelgeving. Het IAK wordt nu nog niet standaard toegepast bij de voorbereiding van beleid en wordt te vaak gezien als een wetgevingsinstrument. Het kabinet werkt daarom aan een herziening van het IAK om te zorgen dat dit instrument beter, op het juiste moment en consequenter wordt toegepast in de beleidsvoorbereiding door departementen. De</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		herziening van het IAK richt zich op een eenvoudigere inhoud en opbouw, een gebruiksvriendelijkere presentatie, meer rijksbrede bekendheid en een beter gebruik van het IAK. In het najaar van 2021 zal het kabinet u nader informeren over de voortgang van deze herziening.
39.	<ul style="list-style-type: none"> - Versterken rijksbrede wetgevingstoets (incl toets op discriminatie) om beter toezicht te houden op de vraag of het beleid en de wettelijke regels uitvoerbaar en doenbaar zijn voor burgers en uitvoeringsorganisaties. - Bij nieuw beleid en wetgeving meer samenwerken met uitvoerders medeoverheden en vertegenwoordigers van de verschillende doelgroepen, versterking uitvoeringstoets. 	<p>De kwaliteit van wetgeving is essentieel voor het vertrouwen van de burger in de overheid en de rechtsstaat. Juist omdat maatregelen in beleid en wetgeving zeer ingrijpend kunnen zijn voor burgers en de maatschappij. De overheid moet daarom het vertrouwen van de burger verdienen door beleid en wetgeving te maken die in de praktijk werken en de rechten van burgers eerbiedigen. De kwaliteit van wetgeving wordt versterkt langs vijf lijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Een intensiveren van de samenwerking tussen beleid, wetgeving en uitvoering; B. Het standaard toepassen van het Integraal Afwegingskader; C. Versterking van de wetgevingskwaliteit bij de departementen; D. Versterking van de interdepartementale wetgevingstoets en; E. Sneller inspelen op ervaringen in de praktijk met wetgeving. <p>Deze lijnen dragen bij aan de versterking van de kwaliteit van zowel beleid als wetgeving, onder meer door de betrokkenheid van de uitvoeringsinstanties bij het maken van beleid en wetgeving te vergroten. De nadere uitwerking van deze vijf lijnen staat in de kabinetsbrief die tegelijkertijd met de brief over de stand van zaken van de uitvoering van de acties op grond van het POK-rapport wordt toegestuurd aan Uw Kamers.</p>
40.	Uitvoering, burgers en bedrijven vroeg betrekken bij nieuw beleid en wetgeving	Het vroeg betrekken van uitvoeringsinstanties en burgers bij nieuw beleid en wetgeving is een onderdeel van de verbetering van de kwaliteit van beleid en wetgeving. Het belang hiervan staat in de Kabinetsbrief versterking van de kwaliteit van beleid en wetgeving en in de maatregelen inzake de herziening van het Integraal Afwegingskader (waarover Uw Kamers in het najaar van 2021 worden geïnformeerd).
41.	<ul style="list-style-type: none"> - Invorderingsstrategie van Belastingdienst tegen het licht houden. - Opschorten deel Fiscale vereenvoudigingswet 2017. - Herijken invorderingswet - Gestructureerde inventarisatie van gevallen waarin de invorderingsmaatregelen van de BD onredelijk streng uitpakken 	<p>In de Kabinetsreactie is aangegeven dat de invorderingsstrategie van de Belastingdienst tegen het licht wordt gehouden. De huidige situatie wordt door een werkgroep in beeld gebracht waarbij meerdere onderdelen uit de invordering worden bekeken (bijvoorbeeld uitstel van betaling, kwijtschelding en verrekening). De werkgroep zal inventariseren in welke gevallen de invorderingsmaatregelen van de Belastingdienst onredelijk streng kunnen uitpakken en welke verbeteringen in de uitvoering kunnen worden doorgevoerd. Ook wordt gekeken naar de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een betalingsregeling en welke verbeteringen in de uitvoering kunnen worden doorgevoerd om voldoende rekening te houden met de omstandigheden van mensen. Het doel is om zo veel mogelijk mensen die in de knel dreigen te komen beter te helpen en problematische schulden zoveel mogelijk te voorkomen.</p> <p>Bij de herijking van de invorderingsstrategie staat het perspectief van de burger centraal. Gestart wordt met actualisatie van de visie op schulden. De Belastingdienst heeft het afgelopen jaar al een visie op schulden ontwikkeld. Dit betreft een gezamenlijke visie van de Belastingdienst en Toeslagen. Deze visie richt zich op een meer debiteurgerichte behandeling met meer oog voor de omstandigheden van de burger, waarin de burger wordt</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		<p>meegenomen in wat wél kan en wat niet en waarin Belastingdienst en Toeslagen een proactieve houding aannemen. Deze nieuwe visie wordt getoetst aan de recente ontwikkelingen. Momenteel vindt hierover (inter)departementale afstemming plaats.</p> <p>Zoals aangekondigd in de eerdere kabinetsreactie is de inwerkingtreding van het programma Stroomlijnen Rood Blauw (SRB) opgeschort. Gedurende deze opschorting worden de onderwerpen van SRB heroverwogen. SRB bestaat uit zes, in meer of mindere mate, met elkaar samenhangende onderwerpen. Naast deze zes onderwerpen wordt in de heroverweging, in lijn met de motie Ploumen-Klaver, gekeken naar de introductie van een hardheidsclausule in de Invorderingswet.</p> <p>Voor de heroverweging SRB is een (inter)departementale werkgroep samengesteld die de verschillende onderwerpen analyseert vanuit nieuwe inzichten, zoals het doenvermogen van de burger, een betere waarborging van het bestaansminimum van de burger en de voorgenomen ontvlechting. Per onderwerp zal worden onderzocht of deze, al dan niet in aangepaste vorm, nog steeds wenselijk en voor de burger daadwerkelijk gunstig is. Bij de totstandkoming van concrete voorstellen wordt ook gebruik gemaakt van rondetafelsessies waarbij verschillende belangenorganisaties worden geconsulteerd. De eerste rondetafelsessie vindt plaats in juni van dit jaar.</p> <p>Ten aanzien van het onderdeel rechtsbescherming zijn reeds de eerste stappen gezet. Het wettelijk voorzien van deze rechtsgang is het onderdeel Rechtsbescherming van SRB. Ten aanzien van de inwerkingtreding van dit onderdeel van SRB is de Uitvoeringstoets bij de Belastingdienst aangevraagd. Daarnaast is advies gevraagd aan de Raad voor de Rechtspraak en de Raad voor Rechtsbijstand.</p> <p>In de herfst volgt hierover een kamerbrief.</p>
42.	Plan van aanpak en communicatiestrategie dit jaar van BD op basis van de visie schulden	<p>In 2020 is de communicatiestrategie opgesteld. Daarin staan de volgende doelgroepen centraal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stakeholders, zoals belangenorganisaties, politiek en media die geïnteresseerd zijn in schuldenproblematiek - Medewerkers die betrokken zijn bij /contact hebben met burgers, bedrijven en stakeholders op het gebied van schulden - Burgers (incl. particuliere schulden van zzp-ers) met een verhoogd risico op (problematische) schulden & intermediairs/helpers <p>Op dit moment bevindt de uitwerking zich in de fase van het maken van plannen van aanpak op de verschillende doelgroepen.</p> <p>Medewerkers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aanpassing intranet (april - okt 2021); inrichting themapagina waar alle (actuele) informatie over en initiatieven rond Schuldenaanpak (Belastingbreed en daarbuiten) onder de aandacht worden gebracht. - Infographic + toelichting; - Maakt aan de hand van een aantal aansprekende (en al lopende) acties duidelijk wat de positie en taak is van de BD m.b.t. het dossier Schulden. Deze 'praatplaat' die breed en via meerdere kanalen gedeeld gaat worden, zal helpen om het interne bewustzijn voor en de betrokkenheid bij het schuldendossier van medewerkers te vergroten.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		<p>Burgers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gefaseerde aanpassing van de website Belastingdienst.nl (april - okt 2021) waardoor informatie over (voorkomen van en ondersteuning bij) schulden beter vindbaar is. De informatie sluit beter aan op wat de bezoeker verwacht te vinden (inzichten komen uit Klantreis schulden) en op wat de Belastingdienst voor hem kan en wil betekenen. <p>Intermediairs/helpers:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op het platform voor helpende partijen (Kennisnetwerk) zal informatie over invordering worden opgenomen (conform informatievoorziening op Belastingdienst.nl en wordt uitgebreid met themabijeenkomsten Schulden). <p>De voortgang op deze motie wordt in de voortgangsrapportage van de Belastingdienst meegenomen.</p>
43.	Burgers beter en actiever informeren over het incassoproces en de mogelijkheden voor het vragen van uitstel van betaling en het treffen van een betalingsregeling.	<p>Communicatiestrategie is gereed.</p> <p>Verbeteringen op de site zullen per deelonderwerp worden aangepakt, is een voortdurend verbetertraject.</p> <p>Voor de herziening van de website is een plan van aanpak gemaakt. Doel is om gefaseerd tot een overzichtelijke nieuwe "schuldenomgeving" te komen. Zo houden we het overzichtelijk, kunnen we tussentijds bijstellen o.b.v. nieuwe inzichten en werken we planmatig toe naar het moment waarop de informatie op de website goed aansluit op de behoefte van bezoekers. We zijn hier al mee gestart; eerste opzet (o.b.v. huidige content) is eind mei klaar en wordt in juni getest. Streven is om medio oktober is de vernieuwde "schuldenomgeving" op belastingdienst.nl gereed te hebben.</p> <p>De focus ligt nu op een screening en herstructurering van de huidige informatie op bd.nl en op een goede aansluiting daarvan op Toeslagen. Als we bezoekers doorverwijzen naar bijvoorbeeld de BelastingTelefoon of de gemeente, is het zaak dat medewerkers en intermediairs goed geïnformeerd en geoutilleerd zijn. Plan is om hiervoor een toolkit te ontwikkelen. Als ook dat goed is ingericht (in ieder geval vóór medio oktober), gaan we actiever verwijzen naar de vernieuwde informatie op de website.</p> <p>In juni testen we de nieuwe omgeving onder gebruikers. Daarnaast wordt gewerkt aan bijvoorbeeld visuals en aan een vorderingenoverzicht die later worden toegevoegd. Door de informatie gedoseerd en op verschillende manieren aan te beiden, sluiten we aan op de behoefte naar meer overzicht en houvast en nemen we bezoekers meer 'aan de hand'.</p>
44.	Met behulp van een externe partij — bijvoorbeeld de Ombudsman — een onderzoek uit te voeren met als doel een doorlichting van andere wetten en regelingen waar hetzij de wet, hetzij de uitvoering hardvochtige effecten heeft op groepen burgers, en hierbij gebruik te maken van reeds bestaande onderzoeken, deze partij in ieder geval te laten kijken naar de Participatiewet, het pgb en de	<p>Op 4 juni is een Kamerbrief verstuurd met de uitkomsten van de rondetafelgesprekken met gemeenten om de hardheden in de Participatiewet te inventariseren (TK 34352-213). Het onderzoek naar het handhavingsinstrumentarium loopt. Beiden vormen input voor het externe onderzoek dat wordt uitgevoerd en nu is aanbesteed. De start is voorzien na de zomer. De Kamer wordt geïnformeerd over tussenproducten in oktober en december 2021. Naar aanleiding van de brief die de minister van SZW op 12 februari naar aanleiding van de motie Omtzigt naar de Tweede Kamer heeft gestuurd, heeft de Kamer op 26 april jl. om schriftelijk overleg verzocht. De minister heeft op 4 juni jl. de vragen naar aanleiding van dit schriftelijk overleg beantwoord. Bij deze schriftelijke beantwoording is tevens de opdrachtschrijving voor het onderzoek naar de Tweede Kamer gestuurd. Het</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
	wetten die door het UWV worden uitgevoerd én een voorstel voor een dergelijk onderzoek binnen drie weken aan de Kamer voor te leggen, burgers de mogelijkheid te geven om voorbeelden aan te leveren, en een eerste rapportage voor 1 juli aan de Kamer te doen toekomen, (NR. 13 Motie Omtzigt cs)	onderzoek zal worden begeleid door een klankbordgroep met een onafhankelijke voorzitter, waarin wetenschap, burgers en uitvoering / beleid vertegenwoordigd zullen zijn. Dit onderzoek richt zich op de in de motie genoemde wetten en regelingen (Participatiewet, UWV-wetten, pgb). Overige wetten worden geïnventariseerd in het kader van de motie Ploumen/Jetten, zie actie 37.
45.	Uitkomsten onderzoek verankering fraudebegrip sociale zekerheidswetgeving verbreden voor in ieder geval Belastingdienst en Toeslagen	Eerste fase van het onderzoek wordt voorzien in het najaar van 2021. Streven is te starten met aanpassing wetgeving in begin 2022.
46.	Kijken naar toekomstbestendig handavingsinstrumentarium op de genoemde terreinen (sociale zekerheid, BD, Toeslagen). Ministeries en uitvoerders zullen nagaan waar nu nog sprake is van ongewenste financiële prikkels in relatie tot handhaving.	De Belastingdienst werkt dit jaar aan het actualiseren van de uitvoerings- en handavingsstrategie. Hierbij hebben we uiteraard de actuele maatschappelijke en politieke ontwikkelingen laten meewegen. Daarnaast hebben we door middel van de dit jaar voor het eerst in de begroting opgenomen tussendoelen met subjectieve en objectieve indicatoren een mogelijkheid om te meer inzicht te krijgen in de beleving van burgers en bedrijven en in de werking van onze strategie. Ook die aspecten kunnen meewegen bij het actualiseren van de strategie, maar zeker ook bij het (door)ontwikkelen van het handavingsinstrumentarium. Het inzicht dat we door middel van deze set indicatoren ontwikkelen is mede bedoeld om het lerend vermogen van de organisatie te vergroten. Ook de fundamentele transformatie dienstverlening, waarmee de organisatie van procesgericht naar mens- en extern gericht transformeert, speelt hierbij een rol. Dienstverlening is immers een belangrijk instrument waarmee we het voor burgers en bedrijven gemakkelijker willen maken en hen waar nodig (pro)actief en op een passende manier willen ondersteunen. De inmiddels vastgestelde “visie op dienstverlening” als nadere uitwerking van de uitvoerings- en handavingsstrategie op dit gebied, biedt hiervoor voldoende handvatten. Binnen SZW worden de voor- en nadelen, om bij het niet nakomen van de inlichtingenplicht een wettelijk onderscheid te maken tussen fraude en overtreding, op een rij gezet. Ook wordt onderzocht hoe dit zou moeten doorwerken in het handavingsinstrumentarium. Tot slot doet NSOB onderzoek naar handhaving in de sociale zekerheid. Dit onderzoek wordt in het najaar 2021 opgeleverd.
47.	Wetsvoorstel multiprobleemsituaties verder brengen	Planning voor dit wetsvoorstel moet nog worden opgesteld.
48.	Voorgenomen Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein verder brengen	De Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) is in voorbereiding en expliciteert taken voor gemeenten en regelt waarborgen, zodat op passende wijze gegevensuitwisseling kan plaatsvinden, voor de integrale aanpak en dienstverlening aan inwoners. Dit wetsvoorstel wordt zomer 2021 voor advies aangeboden aan de Raad van State. Zie ook actie 33.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
49.	Kijken naar invulling rechtsbescherming: de overheid spant zich bij geschillen ervoor in om er met betrokkene uit te komen via laagdrempelige vormen van geschilbeslechting, bezwarenprocedure, mediation enz.	<p>Via het Kenniscentrum Passend Contact met de Overheid (PCMO) worden bestuursorganen gestimuleerd en ondersteund bij het proactief en informeel voorkomen en oplossen van geschillen. Het Kenniscentrum richt pilots en leernetwerken op, stelt materialen en handleidingen beschikbaar en zorgt voor een onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring.</p> <p>Het deelprogramma Burgergerichte Overheid van de stelselvernieuwing rechtsbijstand (J&V) werkt op dit moment concreet aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De ontwikkeling en uitvoering van wetgevingsdialogen bij uitvoeringsorganisaties en gemeenten om te kijken bij welke wet- en regelgeving knelpunten optreden en hoe meer burgergerichte uitvoering mogelijk is. - Het samen met uitvoeringsorganisaties en gemeenten ontwikkelen van een sturingskader. Dit sturingskader moet inzicht bieden in hoe binnen organisaties beter gestuurd kan worden op kwaliteit, zoals het toepassen van maatwerk en menselijke maat. - Een pilot tussen het UWV en het Juridisch Loket, gericht op proactieve samenwerking en het verbeteren van de informatie-uitwisseling - De pilot digitaal bezwaarplatform voor gemeenten vanuit burgerperspectief in samenwerking met het programma Prettig Contact met de Overheid van BZK. De pilot betreft een onderzoek naar de haalbaarheid van een platform voor digitale ondersteuning van de bezwaarschriftprocedure vanuit het burgerperspectief - Een pilot Alternative Dispute Resolution-cliëntondersteuning in samenwerking met het programma Prettig Contact met de Overheid van het ministerie van BZK. De pilot ontwikkelt een ADR-adviesinstrument voor cliëntondersteuning bij (potentiële) geschillen tussen de burger en de overheid. Het instrument is bestemd om professionals in staat te stellen situaties en (dreigende) escalaties te herkennen en te adviseren over passende oplossingsroutes voor specifieke casussen.
50.	Kritisch kijken naar benutten rechtssysteem door de overheid; bij gang naar de rechter altijd aanleiding om opnieuw te overwegen of de eigen handelwijze wel in overeenstemming is met de bedoeling en of er ruimte is om er samen uit te komen (pag. 23 brief)	Het deelprogramma Burgergerichte Overheid van de stelselvernieuwing rechtsbijstand (J&V) onderzoekt in aanvulling op het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving de aankomende periode de mogelijkheid om een kader specifiek voor procederen door overheden te ontwikkelen. De verwachting is dat dit kader bestuursorganen zal stimuleren om als overheid op een goede manier te reageren op een probleem van een burger en af te wegen of het zinvol is als overheid zelf een procedure te starten. Dit kader borgt dus de normen voor goed procedeedgedrag door de overheid.
Discriminatie en het gebruik van nationaliteit		
51.	Bij de invoeringstoets zal net zoals bij de uitvoeringstoets voorafgaand aan de inwerkingtreding van beleid aandacht worden	Momenteel wordt verkend op welke manier de discriminatietoets een plek kan krijgen in de invoeringstoets.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
	besteed aan mogelijk (indirect) discriminerende aspecten.	
52.	Onderzoek cultuur van diversiteit en inclusiviteit bij de Belastingdienst (NR. 29 Motie Azarkan)	De Tweede Kamer is hierover geïnformeerd met de brief: "beantwoording motie inzake diversiteit en inclusie" d.d. 19 april 2021 (Kamerstukken II, 2020-21, 35510, nr. 809)
53.	Monitoren voortgang cultuurverandering Belastingdienst (NR. 31 Motie Azarkan/Van Kooten-Arissen)	<p>Het plan van aanpak van de monitoring van de cultuurverandering bij de Belastingdienst is in ontwikkeling. De monitoring betreft een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren over de voortgang op de 5 cultuurthema's. De afgelopen periode stond in het teken van 'open en veilig werkklimaat'. De komende periode wordt de monitoring ontwikkeld. Oplevering is gepland in juli 2021.</p> <p>De Belastingdienst is voorts gestart met een verkenning van de vaktechnische structuur zoals die reeds bestaat voor de fiscale wetgeving. Met als doel om te onderzoeken of deze structuur ook gebruikt kan worden voor de privacywetgeving. Op deze wijze wordt de kennis en kunde op het gebied van gegevensbescherming i.r.t. privacy duurzaam geborgd binnen de bestaande structuren van de Belastingdienst.</p> <p>Tenslotte wordt via het programma HVB wordt, middels een aanbesteding, een security awareness game verworven welke gelijktijdig de e-learning voor bewust omgaan met informatie vervangt. Dit traject is op schema om in september 2021 voor iedere medewerker binnen de Belastingdienst beschikbaar te zijn.</p> <p>De voortgang op deze motie wordt in de voortgangsrapportage van de Belastingdienst meegenomen.</p>
54.	Met College voor de Rechten van de Mens (CvdRM) overleggen hoe cliënten van grote uitvoeringsorganisaties kunnen worden doorverwezen naar het college als de uitvoeringsorganisatie geen discriminatie heeft kunnen vaststellen.	<p>Met het College vindt nog voor het zomerreces nader overleg plaats over de wijze waarop doorverwijzing kan worden geborgd.</p> <p>De Tweede Kamer wordt over de versterkte aanpak van discriminatie en racisme in de voortgangsbrief over discriminatie van 24 juni geïnformeerd door de minister van BZK mede namens de minister van JenV, de minister van SZW, de minister van OCW, de minister voor MZS en de minister voor BVOM.</p>
55.	Bij doorverwijzing naar het college wordt gewezen op de mogelijkheid van ondersteuning door een meldpunt antidiscriminatie bij de gemeenten. Het in verband daarmee aanpassen van de regelgeving meldpunten antidiscriminatie.	<p>Er is structureel 6,9 miljoen additioneel aan de algemene uitkering in het gemeentefonds toegevoegd ten behoeve van de antidiscriminatievoorzieningen (ADV's). De gemeenten worden hierover in de Meicirculaire gemeentefonds 2021 geïnformeerd. In overleg met de ADV's en de VNG zal onderzoek plaatsvinden naar onder andere de financiering van en toezicht op ADV's.</p> <p>De Tweede Kamer wordt over de versterkte aanpak van discriminatie en racisme in de voortgangsbrief over discriminatie van 24 juni geïnformeerd.</p>
56.	Afspraken maken met het CvdRM over het geven van trainingen (eigen vooroordelen herkennen) bij	Het College voor de Rechten van de Mens is gestart met werving en selectie van personeel om de extra taken te kunnen uitvoeren. Ook worden door het College bestaande trainingen over het voorkomen van het nemen van

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
	de Belastingdienst en Toeslagen en daarna ook andere grote uitvoeringsorganisaties, zoals UWV, SVB, DUO. In samenhang hiermee versterken van ondersteunende capaciteit CvdRM. En ook overigens inzetten op actieve aanpak van “onbedoelde” discriminatie in de uitvoeringsorganisaties.	besluiten als gevolg van (onbedoelde) vooroordelen toegespitst op typische overheidshandelingen die door uitvoeringsorganisaties zoals UWV, SVB en DUO worden genomen. De Tweede Kamer wordt over de versterkte aanpak van discriminatie en racisme in de voortgangsbrief over discriminatie van 24 juni geïnformeerd.
57.	Met CvdRM bezien of en hoe het gebruik van advies bij (wijziging) van beleidsregels omtrent mogelijk onderscheid, kan worden bevorderd.	Het College voor de Rechten van de Mens wijst er in zijn communicatie, zoals op de website mensenrechten.nl, op dat gedupeerden van de kinderopvangtoeslagen of andere personen die vermoeden dat zij het slachtoffer zijn van discriminatie door een uitvoeringsdienst hun klacht ter toetsing aan het College kunnen voorleggen. Uitvoeringsinstanties die willen weten of zij bij (wijziging van) hun beleidsregels mogelijk onderscheid maken of zullen maken kunnen een schriftelijk verzoek bij het College indienen. Dit wordt een onderzoek omtrent eigen handelen genoemd. Met het College vindt nog voor het zomerreces overleg plaats hoe deze mogelijkheid bij uitvoeringsinstanties onder de aandacht kan worden gebracht. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd in de voortgangsbrief over discriminatie.
58.	Verkenning Nationaal coördinator tegen discriminatie en racisme	Op 10 maart 2021 is de verkenning naar een Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme naar de Tweede Kamer gezonden ¹ . Het profiel van de NCDR is op 11 juni jl. gedeeld met de Tweede Kamer. De minister van BZK zal zo spoedig mogelijk starten met de wervingsprocedure.
59.	Instellen Staatscommissie Discriminatie	De instelling van de Staatscommissie Discriminatie en Racisme wordt thans voorbereid. De Tweede Kamer wordt over de versterkte aanpak van discriminatie en racisme in de voortgangsbrief over discriminatie van 24 juni geïnformeerd.
60.	Rijksbrede inventarisatie over de wijze waarop gebruik wordt gemaakt van nationaliteit in wetten, regelingen, procedures en risicomodellen (incl uitvoeringspraktijk en cultuur). voor alle ministeries en uitvoeringsorganisaties.	Het ministerie van SZW is bezig met een inventarisatie over de wijze waarop binnen de sociale zekerheid gebruik wordt gemaakt van nationaliteit in wetten, regelingen, procedures en risicomodellen. Hierbij wordt ook gekeken naar uitvoeringspraktijk en cultuur. Mede aan de hand van de aanpak binnen de sociale zekerheid zal het onderzoek ook verder in het rijk ter hand worden genomen.
61.	Discriminatietoets op alle wetsvoorstellen, maatregelen van bestuur, beleidsprotocollen en werkwijzen aan de voorkant	Deze toetsing is onderdeel van de grondrechtentoets door het ministerie van BZK. Ook beleidsvoornemens die het discriminatieverbod raken kunnen worden onderworpen aan een constitutionele toets. Er zijn daarnaast specifieke

¹ Kamerstukken II 2020/21, 30 950, nr. 218

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
	(NR. 30 Motie Azarkan/Van Kooten-Arissen)	toetsingsinstrumenten waarvan ook onderdeel is om te beoordelen of het handelen van de overheid conform het discriminatieverbod is, zoals het integraal afwegingskader (IAK) en de gegevensbeschermingseffectbeoordeling – ook wel Privacy Impact Assessment (PIA) genoemd. Bezien wordt hoe de discriminatietoets versterkt kan worden in bovengenoemde instrumenten en een plek kan krijgen in de invoeringstoets. De Kamer zal hierover onder meer in een brief over wetgevingskwaliteit van de minister van JenV in juni bericht worden.
62.	Brede doorlichting op discriminatie en etnisch profileren van de werkwijze en organisatiecultuur van alle (semi)overheidsinstanties en uitvoeringsinstanties, (NR. 33 Motie Azarkan c.s)	Deze brede doorlichting zal bij de Staatscommissie Discriminatie en Racisme worden betrokken.
INFORMATIEVOORZIENING EN POLITIEK AMBTELIJKE VERHOUDINGEN		
Informatievoorziening aan parlement en samenleving		
63.	Online informatiepunt stukken KOT-affaire	<p>Op het informatiepunt kinderopvangtoeslag worden stukken die gerelateerd zijn aan de gebeurtenissen rondom de kinderopvangtoeslag gepubliceerd. Sinds 15 januari is voortvarend gestart met het plaatsen van documenten die rechtstreeks samenhangen met de parlementaire ondervraging. Dit is nagenoeg afgerond. Het archief van de stukken die door departementen aan de POK geleverd zijn is geplaatst. Verder zijn alle basisvoorbereidingsdossiers zoals deze zijn verstrekt aan de getuigen die zijn gehoord in het kader van de POK op de website gepubliceerd. Dit geldt ook voor de aanvullende voorbereidingsdossiers, met uitzondering van de aanvullende dossiers van de heer Blankenstijn en de heer Weekers, deze zullen nog worden geplaatst. Tevens zijn stukken die niet onder de ingediende informatievorderingen vielen en door medewerkers van de Belastingdienst naar aanleiding van de openbare verhoren zijn aangeleverd aan de griffie van de ondervragingscommissie gepubliceerd op het informatiepunt.</p> <p>De toegezegde aanvullende informatie is omvangrijk en vergt tijd, maar vordert gestaag. Een deel van de eerder gepubliceerde besluiten op Wob-verzoeken die raken aan de gebeurtenissen rondom de kinderopvangtoeslag is opnieuw bekeken en gepubliceerd. Passages die waren gelakt als 'persoonlijke beleidsopvatting' zijn hierbij ongelakt verstrekt. Met de resterende Wob-besluiten is een start gemaakt, deze zullen zodra ze opnieuw zijn bekeken ook ongelakt van 'persoonlijke beleidsopvatting' worden gepubliceerd. De publicatie van de resterende wob-besluiten en van de resterende aanvullende voorbereidingsdossiers is uiterlijk dit najaar voorzien. Daarna zal het informatiepunt worden aangevuld met het ADR-archief. Eerder aan de Kamer gestuurde documenten die gelakt waren van persoonlijke beleidsopvattingen worden hiermee ook ongelakt beschikbaar.</p>
64.	Vanaf 1 juli wordt een start gemaakt om bij elk stuk (wetsvoorstel, brief of nota) dat aan het parlement	Over de uitwerking van deze toezegging heeft de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 10 mei jl. (Kamerstukken II 2020/21, 28362, nr. 56) een concept beleidslijn aan de Kamers gezonden. Deze ziet op het openbaar

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
	wordt gestuurd, onderliggende departementale nota's die bewindspersonen hebben gebruik voor de besluitvorming actief openbaar te maken.	<p>maken van beslisnota's. Door het openbaar maken van deze nota's wordt op een toegankelijke en compacte wijze inzicht geboden in de afwegingen en betrokken belangen bij de besluitvorming. Het voorgestelde nieuwe werkproces zal naar verwachting niet vanaf het eerste moment helemaal perfect verlopen. De bedoeling is wel dat per 1 juli a.s. een betekenisvolle start wordt gemaakt met de nieuwe werkwijze die werkenderwijs (lerend en evaluerend) in goed overleg met het parlement zal worden uitgebouwd of aangevuld. Het kabinet gaat graag over deze voorgestelde beleidslijn in gesprek met het parlement om te bepalen of deze aan de verwachtingen voldoet en hoe daar de komende maanden praktisch invulling aan kan worden gegeven.</p> <p>De brief van toenmalig minister van BZK De Vries over de uitleg van artikel 68 Grondwet (Kamerstukken II 2001/02, 28362, nr. 2) is meegenomen in de uitwerking van de concept beleidslijn over de actieve openbaarmaking van nota's. Over het voorstel voor de beleidslijn zijn schriftelijke vragen gesteld door de commissie van BZK van de Tweede Kamer.</p> <p>Bespreking van de concept- beleidslijn is in de Tweede Kamer voorzien voor een notaoverleg op 5 juli met de commissie BZK. In de Eerste Kamer wordt de beleidslijn betrokken bij de behandeling van de Wet Open Overheid. Na een half jaar wordt met de departementen en (de griffies van) beide Kamers gezien wat de ervaringen zijn tot dan toe. Onderdeel daarvan is dat zal worden gezien wat de gevolgen zijn voor het ambtelijke werk en ambtelijke organisaties. De openbaarmaking per 1 juli betreft beslisnota's over wetgeving en beleidsvorming. Op 1 maart 2022, of zoveel eerder indien mogelijk, wordt mede op basis van de ervaringen een voorstel gedaan voor de openbaarmaking van beslisnota's bij andere categorieën stukken.</p>
65.	Samen met de Kamers invulling geven aan een praktijk waarin veel vaker dan nu technische briefings, of tijdens commissievergaderingen technische toelichtingen door ambtenaren verzorgd worden	Ambtenaren worden ingelicht en getraind om om te gaan met vernieuwde Aanwijzingen inzake externe contacten van rijksambtenaren De herziene tekst van de Aanwijzingen zal zeker ook onderwerp van gesprek zijn in de bredere dialoog waarover het kabinet graag in gesprek gaat met de Kamer zoals aangekondigd in het nader rapport bij het advies van de Raad van State over de ministeriële verantwoordelijkheid. Ook is door verschillende departementen bij het aantreden van de nieuwe Kamer en vormgeven van de nieuwe commissies het aanbod gedaan te helpen bij het inrichten van technische briefings. Vanuit de departementen zijn proactief suggesties gedaan over welke technische briefings door ambtenaren zouden kunnen worden verzorgd.
66.	De grond 'persoonlijke beleidsopvatting' niet langer hanteren als invulling van de weigeringsgrond 'belang van de staat' uit artikel 68 Grondwet	Voor de actieve openbaarmaking van nota's is deze toezegging verwerkt in de concept beleidslijn die op 10 mei naar de Kamers is gezonden. Voor zover gericht wordt verzocht om specifieke stukken, geldt deze toezegging sinds de reactie van het kabinet op het POK-rapport.
67.	Indien een bewindspersoon voornemens is een stuk te weigeren met een beroep op de weigeringsgrond 'belang van de staat', zal de centrale juridische	Over deze grondwettelijke weigeringsgrond en de gevallen waarin een zelfstandig oordeel aangewezen is, is een uitleg opgenomen in de concept beleidslijn die ziet op de openbaarmaking van beslisnota's.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
	directie hierover een zelfstandig oordeel uitbrengen aan de minister.	
68.	In samenspraak met de Kamer bezien op welke wijze advisering van de Kamer bij discussie over toepassing van de weigeringsgrond 'belang van de staat' bij een commissie of onafhankelijke instantie zou kunnen worden belegd.	Recentelijk heeft de Tweede Kamer de motie-Dassen c.s. (28362, nr. 53) aangenomen. Daarin wordt de Voorzitter van de Tweede Kamer verzocht een brede commissie in te stellen om met een voorstel te komen over de manier waarop de Tweede Kamer vindt dat artikel 68 van de Grondwet geïnterpreteerd moet worden. Tevens wordt deze brede commissie verzocht om te onderzoeken hoe dat toetsbaar gemaakt kan worden.
69.	Besluitenlijsten MR openbaar maken	De besluitenlijsten van de ministerraad worden sinds de ministerraad van 16 april openbaar gemaakt.
70.	Adviezen LA aan de Kamer verstrekken	<p>In de kabinetsreactie is aangekondigd dat het kabinet adviezen van de Landsadvocaat aan de Kamer zal verstrekken voor zover die niet zien op procedures, maar het karakter hebben van algemene juridische beleidsadviezen en dat deze nieuwe lijn vanaf 1 juli a.s. gaat gelden voor nieuwe adviezen. De wijze van verstrekking zou in overleg met de Landsadvocaat verder worden uitgewerkt.</p> <p>In het overleg met de landsadvocaat kwam naar voren dat tot op heden het onderscheid tussen algemene juridische beleidsadviezen en procesadviezen niet door alle departementen wordt gemaakt. Vanaf 1 juli a.s. zal daarom steeds als aan de landsadvocaat advies worden gevraagd het karakter ervan nadrukkelijker onderwerp van de adviesaanvraag zijn. Van een algemeen juridisch beleidsadvies kan bijvoorbeeld sprake zijn indien wordt gevraagd om een algemeen advies over nieuw te maken wet- en regelgeving, beleid of beleidsregels. Dergelijke adviezen zullen voortaan aan de Kamer worden verstrekt.</p> <p>Adviezen van de landsadvocaat hebben uit de aard der zaak meestal betrekking op de sterke en zwakke kanten van de juridische (proces) positie van de Staat. Ik verwacht niettemin dat de afspraak met de landsadvocaat eraan zal bijdragen dat de Kamer ruimhartiger wordt geïnformeerd, omdat in het overleg met de landsadvocaat telkens de vraag aan de orde zal komen of er echt een (proces)belang speelt en of het advies in de vorm van een algemeen juridisch beleidsadvies kan worden opgesteld.</p> <p>Het is een belang van de Staat dat hij – zoals iedere deelnemer aan het maatschappelijk verkeer – kan procederen en gelegenheid heeft om zich vertrouwelijk voor bijstand en advies te wenden tot een advocaat. Het gaat erom dat de Staat de gelegenheid moet hebben vertrouwelijk advies te vragen over de sterke en zwakke kanten van zijn juridische positie om vervolgens na afweging van alle betrokken belangen zelfstandig zijn positie te kunnen bepalen. Zoals al in de kabinetsreactie is toegelicht, worden adviezen die zien op procedures daarom alleen openbaar, indien na afloop van een procedure het procesbelang of een ander belang van de Staat daaraan niet meer in de weg staat. Het procesbelang kan zien op lopende procedures en op mogelijke toekomstige procedures. Kort gezegd raakt een advies aan het procesbelang als het ziet op een concrete rechtspositie van de Staat of van derden. Hierbij maakt het niet uit of dat advies in het voordeel of in het nadeel van de positie van de Staat uitvalt.</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		Algemeen juridische beleidsadviezen die door bewindspersonen voor de besluitvorming worden gebruikt zullen tegelijk met de op de betreffende aangelegenheid betrekking hebbende beslisnota's en op dezelfde wijze openbaar kunnen worden gemaakt (Zie de Beleidslijn actieve openbaarmaking, hoofdstuk 3). In het geval de Kamer om verstrekking van een door de landadvocaat opgesteld advies vraagt, zullen de algemeen juridische beleidsadviezen die niet al eerder openbaar zijn gemaakt, eveneens aan de Kamer worden verstrekt.
71.	Uitvoeringstoets gevolgen openbaarmaking voor ambtelijke werk en ambtelijke organisaties	Ten aanzien van de concept-beleidslijn zoals deze er nu ligt, vindt voor 1 juli een uitvoeringstoets plaats in de vorm van een of meer of proeven bij elk departement met het openbaar maken van nota's. Ook bij de ontwikkeling van de beleidslijn zijn rijksbreed op kleine schaal proeven gedaan. Na een half jaar wordt met de departementen en (de griffies van) beide Kamers gezien wat de ervaringen zijn tot dan toe. Onderdeel daarvan is dat zal worden gezien wat de gevolgen zijn voor het ambtelijke werk en ambtelijke organisaties. De openbaarmaking per 1 juli betreft beslisnota's over wetgeving en beleidsvorming. Op 1 maart 2022, of zoveel eerder indien mogelijk, wordt mede op basis van de ervaringen een voorstel gedaan voor de openbaarmaking van beslisnota's bij andere categorieën stukken.
Informatiehuishouding: basis op orde		
72.	Opstellen van een Generiek actieplan informatiehuishouding, met kaders voor de informatiehuishouding voor het hele Rijk dat op 1 april klaar is	Op 6 april 2021 is het generieke actieplan informatiehuishouding 'Open op Orde' naar de Tweede Kamer gezonden (Kamerstukken II, 2020/21, 29 362, nr. 291) Hierin staat hoe de benodigde verbetering met nieuwe én versnelling van lopende initiatieven de komende jaren wordt uitgevoerd. Het actieplan stelt kaders en kwaliteitseisen voor de informatiehuishouding voor het hele Rijk, inclusief de zelfstandige bestuursorganen en Hoge Colleges van Staat. Zo komt er een Besluit Informatiehuishouding Rijksoverheid waarin verantwoordelijkheden en eisen met betrekking tot informatiebeheer en publicatie van overheidsinformatie voor de gehele Rijksoverheid transparant worden vastgelegd. Er zal meer worden gestandaardiseerd in werkprocessen en systemen, waarbij informatiekanaal als e-mail, websites en relevante chatberichten ook beter in beheer worden gebracht.
73.	Het opstellen van departementale actieplannen met een beschrijving van hoe de informatiehuishouding van de eigen organisatie eruitziet en een stappenplan om de rijksbrede doelen te bereiken. De plannen zijn uiterlijk 1 juli klaar.	Momenteel werken vrijwel alle rijksoverheidsorganisaties op basis van 'Open op Orde' aan actieplannen om de eigen informatiehuishouding te verbeteren. In aanloop naar Prinsjesdag zal de Staatssecretaris van BZK de Tweede Kamer in de voortgangsbrief Open op Orde informeren over het generieke actieplan, inclusief een hoofdlijnenoverzicht van de actieplannen van de rijksoverheidsorganisaties.
74.	Investeren in professionaliteit van ambtenaren op het gebied van informatiehuishouding als een belangrijk onderdeel van het werk van een ambtenaar	Er wordt geïnvesteerd in capaciteit en opleiding van informatie professionals die ambtenaren faciliteren met nabij beschikbare expertise, advies en ondersteuning. Daarbij wordt gekeken naar een optimale combinatie van intern opleidingsaanbod en aanbod op de markt. Verder wordt er, vanwege de verwachte vraag naar capaciteitsuitbreiding,

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		<p>een rijksbrede arbeidsmarktcampagne opgezet om het werken bij de overheid op gebied van informatiehuishouding onder de aandacht te brengen</p> <p>Voor ambtenaren volgt er een centraal opleidingsprogramma informatievoorziening en informatiehuishouding, vergelijkbaar met het rijksbrede opleidingsaanbod op het gebied van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming).</p> <p>De Tweede Kamer wordt hierover eveneens in de voortgangsbrief Open op orde geïnformeerd.</p>
75.	Implementatie Wet Open Overheid	De Wet Open Overheid ligt op dit moment ter behandeling in de Eerste Kamer.
76.	Verplichte aansluiting rijk en decentrale overheden op Platform open overheidsinformatie (PLOOI) na inwerkingtreding WOO	Afhankelijk van het verloop van de parlementaire behandeling van dit wetsvoorstel, zal de uitvoeringsregelgeving waarin deze verplichting vorm krijgt in procedure worden gebracht. Wel worden al voorbereidingen getroffen voor de aansluiting van overheden op het platform.
77.	Adviescollege openbaarheid en informatiehuishouding ingesteld met de inwerkingtreding van de Wet Open Overheid	Afhankelijk van het verloop van de parlementaire behandeling van dit wetsvoorstel, zal het Adviescollege ingericht worden. Op dit moment worden de eerste voorbereidingen getroffen.
78.	Benoemen van een Regeringscommissaris informatiehuishouding onder verantwoordelijkheid van de minister van BZK ten behoeve van stevige coördinatie uitvoering van de plannen. Het streven is dat deze op 1 juli aan de slag gaat.	<p>Op 1 april jl. is een kwartiermaker gestart die de komst van deze regeringscommissaris voorbereidt. Het ondersteunend bureau van de regeringscommissaris is voorsnog ingehuist bij de directie CIO Rijk van het ministerie van BZK. Het streven om de regeringscommissaris al op 1 juli te laten starten is te optimistisch. Gelet op de complexiteit van het bestuurlijke speelveld en de komst van nieuwe actoren zoals het adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding naast bestaande actoren als de inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed is meer tijd nodig voor een heldere taakafbakening. De werkzaamheden van de regeringscommissaris zullen in tussentijd worden verricht door de kwartiermaker en het Bureau regeringscommissaris.</p> <p>De Tweede Kamer wordt hierover door Staatssecretaris van BZK in de voortgangsbrief Open op orde geïnformeerd.</p>
79.	Versterking onafhankelijk toezicht op naleving van de Archiefwet door capaciteitsuitbreiding bij de Inspectie overheidsinformatie en Erfgoed.	<p>De inspectie is inmiddels gestart met de werving van extra inspecteurs.</p> <p>De Tweede Kamer wordt hierover door Staatssecretaris van BZK in de voortgangsbrief Open op orde geïnformeerd.</p>
80.	Opzetten van een algoritmeregister (NR. 16 Motie Klaver cs deel 2)	<p>In aanvulling op mogelijke regels zoekt het kabinet naar passende instrumenten voor overheden om transparant te zijn over en grip te krijgen op de inzet van algoritmen en hoe o.a. een algoritmeregister bij kan dragen aan het vergroten van transparantie over de inzet van algoritmen door overheden.</p> <p>a. In samenwerking met verschillende overheden wordt gekeken naar de ervaringen met registers van gemeenten, zoals die van Amsterdam, Utrecht en Rotterdam, en hoe die betrokken kunnen worden bij onderstaand genoemde proef.</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		<p>b. Naast registers wordt er tegelijkertijd gekeken naar andere tools waarmee het kabinet meer grip kan krijgen op algoritmen, o.a.: inkoopvoorwaarden opstellen bij de aanschaf van algoritmen, een betere check op bezwaarprocedures waar gebruik is gemaakt van algoritmen, een algoritmekader om toezicht op en toetsing van algoritmes beter mogelijk te maken.</p> <p>c. Op basis van deze verkenning zal het kabinet gaan beslissen welke nut en noodzaak deze tools hebben en in hoeverre deze daadwerkelijk bijdragen aan het vergroten van transparantie en dus meer grip oplevert bij het gebruik van algoritmen. Bij een positief resultaat zal het kabinet gaan onderzoeken hoe en op welke wijze deze tools binnen de rijksoverheid geïmplementeerd zouden kunnen gaan worden.</p> <p>De voortgangsbrief algoritmen en artificiële intelligentie van de minister van BZK, de staatssecretaris van BZK, de minister voor RB en de staatssecretaris van EZK is op 10 juni naar de Tweede Kamer verzonden. Kamerbrief voortgang algoritmen en artificiële intelligentie Kamerstuk Rijksoverheid.nl.</p>
81.	<p>Voor 1 maart een voorstel hoe binnen overheidsinstellingen vervuilde data worden opgeruimd aan de Tweede Kamer zenden (NR. 21 Motie Marijnissen c.s. deel 2)</p> <p>Het gebruik van nationaliteit, etniciteit en geboorteplaats als datavariabele in alle risicomodellen, -profielen, -systemen, -selectie en zwarte lijsten die binnen het overheidswezen gebruikt worden, volledig uitsluiten; tevens verzekeren dat ook zelflerende algoritmen in risicoclassificatiemodellen deze indicatoren niet gebruiken (NR. 16 Motie Klaver c.s. deel 1)</p>	<p>Bij brief van 8 april is een plan van aanpak naar de Tweede Kamer gezonden, waarmee deel 2 van motie Marijnissen, nr. 21, is afgedaan. Met het uitvoeren van dit plan wordt tevens gevolg gegeven aan deel 1 van motie Klaver c.s. nr 16. In het kort behelst het plan van aanpak 3 stappen onder coördinatie van de staatssecretaris van BZK.</p> <p>Ten eerste vindt een inventarisatie plaats waar afkomst gerelateerde indicatoren een rol spelen. Dit gebeurt langs drie sporen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. een juridische analyse van relevante wet- en regelgeving op het beleidsterrein; b. op grond van de juridische analyse een doorlichting van de verwerkingsregisters van persoonsgegevens; c. een actieve zoektocht om binnen de eigen organisatie, processen en systemen in kaart te brengen waar deze indicatoren in risicomodellen worden gebruikt. <p>De tweede stap betreft de toetsing in hoeverre er sprake is van onrechtmatig of oneigenlijk gebruik van afkomst gerelateerde variabelen in de aangetroffen risicomodellen. De manier waarop uitkomsten uit risicomodellen gebruikt worden in de besluitvorming en de mate van automatisering is hier tevens van belang. De vraag of het onrechtmatig of oneigenlijk gebruik betreft moet objectief meetbaar zijn, zodat de resultaten tussen overheidsorganisaties vergelijkbaar zijn.</p> <p>Bij twijfel zal bij de Autoriteit Persoonsgegevens of het College voor de Rechten van de Mens melding worden gemaakt. Indien sprake is van risicomodellen waar onrechtmatig of oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van afkomst gerelateerde variabelen, wordt het gebruik ervan beëindigd.</p> <p>Als derde en laatste stap is het, voor de personen die het betreft, van belang dat overheidsinstellingen zo snel mogelijk gegevens rectificeren of wissen wanneer deze gebaseerd zijn op risicomodellen waarin onrechtmatig of oneigenlijk gebruik is gemaakt van afkomst gerelateerde indicatoren. Zoals bij de beantwoording van de vragen van de leden Ceder en Leijten over het bericht “de Overheid heeft nog jaren nodig om ‘foute persoonsgegevens’ op te ruimen, is toegezegd, ontvangt de Tweede Kamer voor de behandeling van de begroting van BZK een eerste rapportage over de voortgang Beantwoording Kamervragen over nieuwsbericht Overheid heeft nog jaren nodig om foute persoonsgegevens op te ruimen Kamerstuk Rijksoverheid.nl . Eind van het jaar wordt de Tweede Kamer</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		geïnformeerd over de plannen van aanpak van de departementen en hun planningen (brief van 8 april 2021 Kamerstukken II 2020/21, 26 643 nr. 751).
82.	Wettelijke kader voor het gebruik van AI en algoritmes door uitvoeringsorganisaties (NR. 35 Motie Azarkan)	<p>Het kabinet constateert dat de inzet van algoritmen niet in een juridisch vacuüm vallen, maar dat bestaande wettelijke kaders voor algoritmen verdere invulling behoeven. Dit kan gebeuren door rechtsontwikkeling, maar gezien de urgentie wil het kabinet ook zelf stappen zetten om te komen tot een eenduidiger juridisch kader voor algoritmen. Hiertoe onderneemt het kabinet een aantal acties, waaronder (maar niet uitputtend):</p> <ul style="list-style-type: none"> - het ontwikkelen van een wettelijke grondslag om onder strenge voorwaarden persoonsgegevens te verwerken om discriminatie in een algoritme te voorkomen; - het actief bijdragen aan de ontwikkeling en uitwerking van het voorstel van de Europese Commissie voor een verordening AI. - het doorontwikkelen van de richtlijnen voor data-analyse door de overheid en op basis van opgedane ervaringen en in overleg met gemeenten en uitvoeringsorganisaties, mogelijk wettelijk verankeren van aanvullende waarborgen. <p>Naast mogelijke additionele wetgeving werkt het kabinet ook aan de ontwikkeling en toepassing van instrumenten die overheden en bedrijven ondersteunen bij het nakomen van bestaande wettelijke verplichtingen en die (daarmee) helpen verantwoorde AI in te zetten. Voorbeelden zijn risico beoordelingen op mensenrechten, handreikingen voor non-discriminatie, codes kinderrechten online, goed digitaal openbaar bestuur</p> <p>Deze en andere acties zijn uitgewerkt en toegelicht in de vorm van een beleidsagenda normering en toezicht algoritmen. Deze agenda is opgenomen in de voortgangsbrief algoritmen en artificiële intelligentie van de minister van BZK, de staatssecretaris van BZK, de minister voor RB en de staatssecretaris van EZK die op 10 juni naar de Tweede Kamer is verzonden. Kamerbrief voortgang algoritmen en artificiële intelligentie Kamerstuk Rijksoverheid.nl.</p>
AMBTELIJK VAKMANSCHAP		
83.	Opzetten van een rijksbreed programma dat inzet op bewustwording en praktische uitwerking van nieuwe werkwijzen en op de benodigde opleiding en training van ambtenaren (beleidsambtenaren, uitvoerende ambtenaren en leidinggevenden)	<p>Aanvullend op en ondersteunend aan departementale initiatieven is het rijksbrede Programma Versterking van het ambtelijk vakmanschap en de kracht van samenwerken gestart. Doel van het programma is het bijdragen aan een cultuur en werkwijze waarin opgave gericht werken en samenwerken, werken volgens de bedoeling, de menselijke maat, niet (onbedoeld) discrimineren, en openheid en transparantie nog meer dan nu de leidende waarden zijn. In het programma staan twee elkaar versterkende sporen centraal. Die van bewustwording door dialoog en helpen in de praktijk (1), en die van houvast in een gezamenlijke basis voor ambtelijk handelen in een interactieve digitale omgeving en in opleiding en training (2). In het kader van het rijksbrede programma loopt op dit moment het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Binnen de rijksdienst vinden dialoogsessies en trainingen plaats over ambtelijk handelen.

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt gewerkt aan een interactieve digitale omgeving. Een ruimte om samen vanuit gedeelde waarden betekenis te geven aan ambtelijk vakmanschap in de praktijk. Dus ontwikkeld voor en door ambtenaren als handvat voor ambtelijke dilemma's. Aan de hand van de dialoogsessies maar ook anderszins worden ambtenaren uitgenodigd mee te praten en te werken. Ook gesprekken met andere betrokkenen kunnen input geven. Een startversie is te vinden op www.ambtelijkvakmanschap.nl - Samen met het A&O Fonds Rijk is gestart met het project Loyale Tegenspraak, waarbij onderzocht wordt hoe ambtenaren zich makkelijker kunnen uiten en beter gehoord worden. Op www.loyaletegenspraak.nl kunnen ambtenaren hun verhaal delen. Er starten workshops in september. - Naast voorlichting, pilots en gesprekken over de verruimde transparantie, volgt een centraal opleidingsprogramma informatievoorziening en informatiehuishouding, vergelijkbaar met het Rijksbrede opleidingsaanbod op het gebied van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Geleerd zal worden uit de eerdergenoemde evaluatie van het actief openbaar maken van beslisnota's. Veilige advisering is aandachtspunt. - Voor bestaande opleidingen worden modules ambtelijk vakmanschap voorbereid. Daar komt ook de verbinding beleid-uitvoering en burger aan bod. Daarnaast worden goede voorbeelden ontsloten voor de hele rijksdienst. <p>Op het gebied van het stimuleren van een inclusieve werkcultuur en het tegengaan van racisme en discriminatie wordt gezien hoe aanvullend op het programma en de activiteiten die departementen zelf al verrichten rijksbreed kan worden ondersteund door middel van kennisontwikkeling, communicatie, bewustwording en het aanbieden van specifieke trainingen.</p> <p>Over de voortgang wordt door de staatssecretaris van BZK gerapporteerd in het Jaarverslag Bedrijfsvoering Rijk.</p>
84.	Bij werving en selectie van topfuncties meer dan nu expliciet aandacht besteden aan wat gegeven de actuele maatschappelijke opgave nodig is om de functie, mede in relatie tot de samenstelling van het managementteam, goed te kunnen vervullen.	<p>Tegelijk met de kabinetsreactie op het rapport van de POK is de kabinetsreactie over het onderzoek naar het ABD-stelsel aan de Tweede Kamer gezonden. Hierin wordt een reeks acties aangekondigd, gegroepeerd rond de thema's:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Versterking visie en strategie en bijdrage aan de kwaliteit van de Rijksdienst - Vergroting transparantie en zichtbaarheid - Mobiliteit en continuïteit (o.a. 3-5-7-model) - Politiek-ambtelijk samenspel (in verlengde van nader rapport RvS-advies ministeriele verantwoordelijkheid). <p>Aan de acties wordt momenteel uitvoering gegeven. Toegezegd is voor het eind van het jaar aan de Tweede Kamer te rapporteren over de uitvoering van de aangekondigde acties. Naar aanleiding van een vraag van het lid Segers is de Tweede Kamer op 18 mei jl. (Kamerstukken II 2020/21, 31 490, nr. 300) tussentijds kort geïnformeerd over de voortgang en is in het bijzonder ingegaan op het onderwerp genoemd in deze actie.</p> <p>De Tweede Kamer wordt eind 2021 via de voortgangsbrief acties kabinetsreactie onderzoek ABD-stelsel door de minister van BZK geïnformeerd.</p>
OVERIG		

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
85.	Nader bekijken op welke manier de maatregelen uit de Kabinetsreactie rapport 'Ongekend Onrecht' vertaald kunnen worden naar Caribisch Nederland.	<p>Caribisch Nederland loopt in beginsel mee met de maatregelen die genomen worden in Europees Nederland. Waar een specifieke benadering voor de BES-eilanden nodig is, worden er aparte acties ondernomen. De focus en prioriteit liggen vooral bij de borging van gedragsverandering in de uitvoering, een dienstverlenende en responsieve overheid, het versterken van de loketfunctie en de meest basale beginselen van goed bestuur. De volgende acties en maatregelen worden verder uitgewerkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Invoering van een Algemene wet bestuursrecht (light versie) - Inventarisatie aanspreekpunten/loketten en vanuit daar onderzoeken hoe deze samengebracht kunnen worden tot één aanspreekpunt op alle drie de eilanden - Uitwerking ambitie om op termijn BSN voor de BES-eilanden in te voeren, zodat Caribisch Nederland ook in de toekomst makkelijker kan aansluiten bij de BRP en bij initiatieven als DigiD, mijnoverheid.nl en andere ontwikkelingen op het terrein van digitale dienstverlening en infrastructuur. <p>Caribisch Nederland blijft actief aansluiten bij de maatregelen en acties die in Europees Nederland worden geïnitieerd. Gefaseerd worden meer concrete acties interdepartementaal ondernomen om zo goed mogelijk aan te sluiten op de lokale context. Het ministerie van BZK heeft hierin een coördinerende rol.</p>
86.	Staatscommissie instellen die in brede zin het functioneren van de rechtsstaat analyseert en met voorstellen komt om deze te versterken, en de Kamer daarover te informeren (NR 12. Motie Omtzigt/Van Dam)	<p>Enkele andere trajecten raken nauw aan de uitvoering van deze motie:</p> <p>In zijn jaarverslag heeft de Raad voor de Rechtspraak aangegeven vragen over onder meer de effecten van wetgeving en de uitvoeringspraktijk met de andere rechterlijke instanties en staatsmachten te willen bespreken. Dit als onderdeel van een zoektocht hoe de staatsmachten zich de komende decennia tot elkaar verhouden. (https://jaarverslagrechtspraak.nl/).</p> <p>Eerder al schreef het kabinet in zijn brief van 15 januari j.l. aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II, 2020/21, 35510, nr. 4, p. 6) met een groot aantal actoren - waaronder de Nationale ombudsman en de hoogste bestuursrechters - te willen bezien hoe aanvullend signalen kunnen worden verkregen over wet- en regelgeving en de uitvoeringspraktijk als die ertoe leiden dat mensen in de knel komen.</p> <p>Verder heeft de Raad voor openbaar bestuur in zijn adviesrapport aan de minister van BZK geadviseerd om naar analogie van de Europese Unie een rechtsstaatagenda op te stellen om zo te werken aan versterking van het rechtsstaatsbewustzijn.</p> <p>De ministers van JenV en van BZK bereiden momenteel een rondetafelconferentie voor om de staatsmachten gelegenheid te bieden de stand van zaken van hun eigen reflecties met elkaar te delen. En om de contouren voor een opdracht aan de Staatscommissie te ontwikkelen. Het streven is dat het nieuwe kabinet snel na zijn beëdiging kan overgaan tot het instellen van de Staatscommissie.</p> <p>Er is samenhang met motie Omtzigt cs NR. 11 die zich tot de Kamer richt:</p> <p>Venetië-Commissie verzoeken om advies uit te brengen over de volgende zaken: de rechtsbescherming van burgers in Nederland, met name onder het bestuursrecht (inclusief reikwijdte, rechtsbescherming, marginale toetsing en rol Raad van State); het stelsel van macht en tegenmacht in theorie en praktijk, inclusief de Staten-Generaal en de</p>

Actie	Omschrijving	Stand van Zaken
		rechterlijke macht.